

PRECIZĂRI METODOLOGICE

Formarea profesională (FP) reprezintă ansamblul de măsuri sau activități de pregătire (*cursuri sau alte forme de formare profesională*) pe care unitățile **de obicei** le organizează și finanțează, total sau parțial, pentru angajații lor. Pentru ca o activitate să fie inclusă în categoria celor de formare profesională, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele trei condiții:

- să fie planificată din timp
- să fie finanțată cel puțin parțial de către unitate sau din contul asistenței externe acordate unității (granturi, sponsorizări etc.)
- să aibă ca obiectiv îmbunătățirea/ însușirea de cunoștințe.

Cursurile de formare profesională sunt evenimente organizate și coordonate de întreprindere (instituție), concepute exclusiv cu scopul de a oferi instruire sau formare profesională **unui grup de persoane**, în altă parte decât la locul de muncă (cum ar fi: într-o sală de curs, în incinta unui centru de pregătire), instruirea realizându-se de către personal calificat (profesori, lectori, specialiști etc.) pentru o perioadă de timp bine stabilită și planificată în avans de către organizatorii cursului.

În funcție de **organizatorul și coordonatorul** cursului, se disting două tipuri de cursuri:

- **cursuri interne** - organizate și coordonate de întreprinderea însăși, chiar dacă locul de desfășurare al cursurilor este situat în afara întreprinderii (de exemplu: într-o sală de conferințe a unui hotel, a unei universități, a altei întreprinderi, înăuntrul sau în afara localității respective sau pe teritoriul altei țări etc.).
- **cursuri externe** - organizate și coordonate de o altă organizație sau unitate, total separată de întreprinderea cercetată, chiar dacă locul de desfășurare al cursurilor este situat în incinta întreprinderii respondente sau a centrului de pregătire pe care aceasta îl deține.

Nu se consideră cursuri de FP: formarea sau instruirea profesională continuă oferită prin metode tip program mobil sau flexibil sau prin pregătirea la distanță, chiar dacă perioada de desfășurare a fost planificată în avans de către instructor. Aceste categorii vor fi incluse la **alte forme de FP**.

Alte forme de formare profesională sunt orice tipuri de formare profesională continuă, altele decât cursurile, ele presupun de obicei munca activă și activitatea la locul de muncă, ele de asemenea pot include participarea la conferințe, târguri etc. cu scopul de învățare. Ele sunt adesea caracterizate printr-un grad de autoorganizare (timp, spațiu, conținut) de către o persoană sau un grup de persoane. Conținutul este adesea adaptat în funcție de nevoile individuale ale participanților la locul de muncă.

Se disting următoarele forme:

- **Perioade planificate de pregătire ghidată, instruire sau experiență practică la locul de muncă** care presupun pregătirea profesională practică (și mai puțin teoretică) a angajaților pe parcursul unor perioade de timp determinate și planificate în avans, utilizând uneltele, instrumentele sau echipamentele de muncă obișnuite, fie la locul de muncă, fie în imediata vecinătate a locului de muncă;
- **Pregătire planificată prin rotirea personalului la locuri de muncă diferite, prin schimb de experiență, detașare temporară pentru specializare** care se referă la acțiunile care au fost planificate în avans și au avut ca scop principal dezvoltarea sau îmbunătățirea cunoștințelor, îndemânărilor sau a deprinderilor practice și teoretice ale angajaților implicați. Tot aici se includ și detașările temporare pentru specializare (de exemplu pentru a învăța cum se utilizează un echipament nou). **Nu se includ** transferurile obișnuite ale lucrătorilor de la un loc de muncă la altul, în funcție de necesitățile apărute, deoarece nu constituie formare profesională continuă.
- **Autoinstruire, inclusiv prin mijloace electronice de învățare** - utilizând forma de pregătire la distanță, folosind benzi audio/video, cursuri prin corespondență, cursuri asistate pe calculator, inclusiv pe Internet. Caracteristica acestui tip de pregătire este că însăși persoana instruită este cea care decide asupra modului în care să se facă această pregătire/instruire, asupra timpului dedicat acestei pregătiri precum și asupra locului unde aceasta urmează să aibă loc (centru de pregătire, bibliotecă sau secțiuni destinate exclusiv pregătirii). **Nu se consideră FP** dacă autoinstruirea se face în scop personal și nu este organizată și finanțată de întreprindere (navigarea pe internet într-un mod nestructurat se exclude).
Exemplu: autoinstruire folosind benzi audio/video pentru protecția muncii.
- **Instruire la conferințe, prelegeri, seminare, târguri** este calificată drept pregătire numai dacă scopul este acela de formare profesională a angajaților, respectiv de dobândire de noi cunoștințe sau de îmbunătățire a celor existente și dacă au fost planificat în avans.

Nu se consideră formare profesională:

- Instruirea de zi cu zi făcută de șef, maistru etc. și care constituie una din responsabilitățile curente de serviciu;
- Pregătirea ad-hoc (neplanificată) făcută de șef sau chiar de managerul unității, în cadrul sarcinilor de serviciu;
- Pregătirea în instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate superior sau postuniversitar; acești salariați se înscriu separat doar în tabelul I, rândul 500.

În **Cap.I** se înscrie numărul salariaților care au beneficiat de formare profesională – total, inclusiv pe sexe și grupe de vârstă. *Se înscrie numărul persoanelor participante, nu numărul participărilor. De exemplu, dacă o persoană a participat pe parcursul anului la doua cursuri interne, doua cursuri externe (din care unul în străinătate) și la doua conferințe; se va înscrie în rd.100 ca o persoană, în rd.110 – o persoana, în rd.120 – o persoana, inclusiv rîndurile 121 și 122 câte o persoană, rd. 200 – o persoană, rd. 300 – o persoană.*

Pentru încadrarea pe **grupe de vârstă** a salariaților, se ia în considerație vârsta în ani împliniți la 31 decembrie.

Durata formării profesionale (numărul de ore-om petrecute la formarea profesională) reprezintă timpul total pe care participanții la cursuri l-au petrecut în cadrul acestora, pe parcursul anului. **Se exclud** perioadele de timp aferente deplasării la și de la centrul de pregătire, perioadele normale de lucru între sesiuni de pregătire etc. Timpul aferent formării profesionale se determină pentru toți participanții la fiecare tip de formare profesională.

Pentru persoanele care au beneficiat de FP de mai multe ori pe parcursul anului, se includ toate orele la care acestea au participat.

În **rd.400** se înscrie efectivul salariaților la sfârșitul anului (31 decembrie) (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat, exclusiv ucenici și cumularzi externi), angajați cu contract individual de muncă pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrători sezonieri, managerul/administratorul). Nu sunt cuprinși salariații detașați în străinătate și cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare.

În **rd.410** se înscriu salariații care exercită profesii de muncitori, care corespund grupelor majore de la 6 la 8 și parțial grupei majore 5, conform Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-14).

În **rd.420** se înscriu salariații care dețin funcții de slujbași (funcționari), care corespund grupelor majore de la 1 la 4 și parțial grupa majoră 5 conform Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova (CORM 006-14).

În **rd.500** se înscrie numărul salariaților care au urmat studiile pe parcursul anului în instituții de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate superior sau postuniversitar din contul mijloacelor financiare a unității, cu sau fără scoatere din activitate.

În **rd.600** se înscriu absolvenții anului de raportare ai instituțiilor de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate superior sau postuniversitar angajați la unitate pe parcursul anului de referință.

În **Cap.II** se înscrie numărul salariaților care au beneficiat de formare profesională în străinătate (cursuri, conferințe, etc.), repartizați conform duratei formării profesionale și țării unde a avut loc formarea profesională.

În **Cap.III** se înscriu costurile unității privind formarea profesională a salariaților, care includ:

1. **Plăți către unitățile care au furnizat cursuri de FP inclusiv plata pentru curs, plata examinatorilor și instructorilor.**
2. **Plăți efectuate pentru participanți la cursurile FP pentru transport, diurnă și cazare.**
3. **Costul forței de muncă al instructorilor interni și personalului propriu al centrului de pregătire, precum și al altor persoane implicate exclusiv sau parțial în conducerea și susținerea cursurilor FP.**

Se includ plățile efectuate personalului implicat **exclusiv și/sau parțial** în planificarea, organizarea și desfășurarea cursurilor de formare profesională.

Tot aici se includ și sumele luate în calculul costului forței de muncă corespunzătoare **managerului, liderului de sindicat și alt tip de personal implicat parțial** în activitatea de desfășurare a FP (în studierea și aprobarea programului de FP, al modului de desfășurare etc.) care se estimează corespunzător timpului aproximat de lucru.

4. **Costul spațiului de pregătire (sălile de curs), al echipamentelor și materialelor, inclusiv consumabilele folosite pentru cursurile de formare profesională continuă care includ:**

- cheltuielile de funcționare a spațiului de pregătire (exclusiv costurile personalului angajat), inclusiv cheltuielile de întreținere, folosit pentru desfășurarea cursurilor; cheltuielile de întreținere ale centrului de pregătire (apă, electricitate, serviciile de salubritate, reparații etc.); se include numai cota-parte aferentă cursurilor desfășurate (de exemplu: una, două săli, 30% din spațiul centrului etc.);
- cheltuielile cu achiziționare a echipamentelor și materialelor destinate exclusiv desfășurării cursurilor FP;

- cheltuielile materiale de utilizare exclusiv pentru desfășurarea cursurilor FP a echipamentelor și materialelor aflate în dotarea întreprinderii;
5. **Contribuții la acorduri de finanțare colectivă (ex: taxe, cotizații, contribuții, subscripții pentru cursurile FP) către diferite fonduri (naționale, regionale).**
- Se includ sumele corespunzătoare contribuțiilor la fondurile naționale de finanțare, prin Guvern și organizații intermediare, pentru a permite o estimare corectă a costului total către acele întreprinderi care au organizat cursuri de pregătire pentru angajații lor.
6. **Alte surse pentru FP: încasări de la diverse fonduri colective, sponsorizări, care includ** sumele provenite din fondurile colective de finanțare, subvenții și asistență financiară asistate prin Guvern etc.